

Bertrand Morin, prezidant ar gevredigezh Voyager Autrement, ha Marie-Paule Pegeault, beajourez.

Touristerezh ha doujañs Breizhiz ha Togoiz skoaz-ouzh-skoaz

Muioc'h-mui e ra berzh an touristerezh padus ha kengret, da lâret eo beajiñ en un doare doujus ha reizh e-keñver tud ar vro. Bretoned zo a ra o lod, gant Voyager Autrement da skouer, hag a aoz seurt beajoù e Togo. Pennad-kaoz gant Bertrand Morin, prezidant an aozadur, hag ur veajourez, Marie-Paule Pegeault.

Gallout a rit kontañ deomp penaos e oa bet krouet ho kevredigezh ?

Bertrand Morin : E 2006 e oan bet e Togo evel den a-youl vat en ur chanter labour. Deuet e oa din eta ar c'hoant da reiñ muioc'h da Dogoiz. Gant Gwendal Bechu, ur Breizhad divroet e Pariz, e oamp bet o foetañ bro e Togo pevar bloaz zo, evit prientiñ hor raktres touristerezh padus. Dav e oa deomp kavout ur gêriadenn evit en em staliañ hag ur paotr eus ar vro evit kenlabourat ganeomp war al lec'h. Graet hor boa anaoudegezh gant Patrick Anigno, keodedour togoat. An tri asambles hor boa lakaet hor youl e pleustr en ur gêriadenn 1500 annezad, Dekpo, 30 km e norzh ar gêr-benn, Lome.

Perak ho poa dibabet Dekpo ?

B.M. : Kêriadenn tad Patrick an hini eo. Aesoc'h e voe deomp neuze mont e darempred gant ar boblañs evit kas hor soñjoù da oberoù. Komprenet ha degeret mat omp bet buan a-walc'h gante. Dekpo zo lec'hiet war vord lenn Togo. Dilezet e vez gant an dud a oa o vevañ eno, abalamour da zaou abeg. Diskar ar pesketaerezh ha nested kêr vras Lome.

Petra eo paliou ho kevredigezh ?

B.M. : Reiñ labour da Dogoiz dre hor beajoù ha gounit dre-se peadra da arc'hantaouiñ raktresoù diorren Dekpo. Beajoù "padus ha kengret" div sizhun a vez aozet ganeomp abaoe tri bloaz.

Petra a dalvez "padus ha kengret" evi-doc'h ?

Marie-Paule Pegeault : Anat eo ez eus kengred e seurt beaj rak gant tud ar c'hempenn, ar geginerien hag an heñcherien, ez eus c'hwezek den o labourat dindan atebegezh Patrick [Anigno], daoust ma vez sikouret gant Bertrand bepred... evit poent.

B.M. : Dielfennañ efedoù an touristerezh a vez klasket ober ganeomp evit bezañ padus evit tud ar vro just a-walc'h. Ne vezomp morse ouzhpenn daouzek beajour. Ur garta resis a rank bezañ sinet gante, gant reolennoù evel chom hep reiñ arc'hant d'an annezidi, doujañ oute hag

Pesketaerien eus kêriadenn Dekpo. Kalz a besketaerien o deus dilezet o micher evit mont d'ar gêr vras, Lome.

Unan eus disoc'hoù fetis obererezh Voyager Autrement : adkempennet eo bet toenn skol Dekpo.

Ur feunteun nevez zo bet staliet e Dekpo.

Ur pomp uhelwask zo bremañ evit sachañ dour.

Skipailh togoat Voyager Autrement.

Roet e vez da dañva sonerezh ha dañs tud ar vro e Dekpo.

Keginerien skipailh ar gevredigezh e Togo.

ouzh o doareoù bevañ... Gant hor sikour eo bet stummet holl al labourerien war o fost, ha war ar yec'hederezh ivez.

Estreget ar rederien-bro a c'hall beajiñ ganeoc'h neuze ?

B.M. : Ya, evel-just !

Petra a vez graet e-pad ar chomadenoù ?

M.P. : Graet e vez anaoudegezh gant mod-bevañ tud ar vro en ur "soubañ" e buhez Dekpo, dre ar sonerezh, an dañs, al labour-douar pe ar pesketa. Gweladennoù liesseurt a vez graet : Lome, mirdi ar sklaverezh peotramant un droiad er menezioù e-kreiz struzh an trovanooù.

Petra emaoch e soñj ober evit diorren Dekpo ?

B.M. : War tachennoù an dour mat da evañ hag ar yac'husaat emañ hon oberoù pennañ. Staliet ez eus bet retredoù boutin, ur pomp uhelwask er puñs ha nevez-flamm eo bremañ feunteun ar gêriadenn. War tachen ar stummadur eo bet frouezhus hon arc'hantaouiñ. A-drugarez d'un aozadur svedat e-maez gouarnamantez eus bremañ ur c'homite-keoded gouest da lakaat da badout ar staliadurioù. Klasket e vez ivez gwellaat stad ar skol, en ur nevesaat an toenoù da skouer.

M.P. : Gwelet hor boa ur cheñchamant

fetis : simantet e oa bet leur ar salioù-klas.

Penaos e welit amzer da zont ho kevredigezh ?

B.M. : Tizhout un emrenerezh eus an aozadur war al lec'h. A-benn bloaz emichañs. Seul vuanoc'h ne vimp ket gwelet ni, Breizhiz ar gevredigezh, e Dekpo e-pad ar chomadenoù, seul welloc'h e vo. Daoust ma chomo atav ul liamm etrezomp dre al labour a gasimp-ni e Breizh.

Komzoù dastumet gant Fabris Cadou

yec'hederezh (g.) : hollad ar reolennoù hag an oberezhioù zo o fal mirout ha gwellaat ar yec'hed (hygiène).

struzh (g.) : hollad ar plant heverk eus un tolead, eus hin ur vro (végétation).

Evit gouzout hiroc'h : WWW.VOYAGERAUTREMENT.ORG